

Ungarsk feltartilleri

Indledning

Med denne artikel ønsker jeg at vise billeder af de pjecer, som indgik i det ungarske feltartilleri. Mit håb er, at artiklen dels kan tjene som inspiration ved opstilling af krigsspilsenheder, dels efterhånden udvikles til en slags billedarkiv over ungarsk artilleri og artillerister. Skulle eventuelle læsere ligge inde med yderligere billedmateriale, så hører jeg gerne om det.

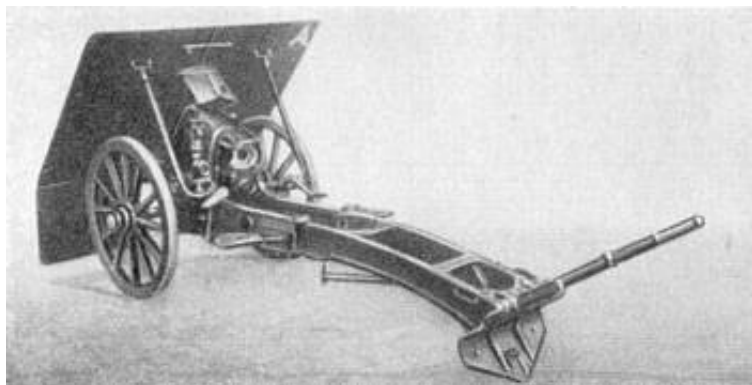
Oversigt

I den ungarske hærs feltartilleri indgik følgende typer:

Ungarsk typebetegnelse	Oprindelsesland	Kaliber Bemærkninger
Bjerghaubits 15.M	Tjekkoslavakiet (Skoda)	7,5 cm Fandtes også i en 15/31.M og 15/35.M udgave.
Feltkanon 18.M	Tjekkoslavakiet (Skoda)	7,65 cm Fandtes også i en ældre 5/8.M udgave.
Let felthaubits 14/a.M	Tjekkoslavakiet (Skoda)	10 cm Fandtes også i en 14/b.M udgave
Let felthaubits 37.M	Tyskland	10,5 cm
Let felthaubits 40.M	Ungarn (MAVAG)	10,5 cm Kun fremstillet i et begrænset antal.
Feltkanon 31.M	Sverige (Bofors)	10,5 cm
Tung felthaubits 14.M	Tjekkoslavakiet (Skoda)	14,9 cm Fandtes også i en 14/35.M og 14/39.M udgave.
Tung felthaubits 31.M	Sverige (Bofors)	15 cm
Haubits 39.M	Italien (Ansaldo)	21 cm Fandtes også i en 40.M og 40/a.M udgave.
Haubits 16.M	Tjekkoslavakiet (Skoda)	30,5 cm Blandt de i alt 4 pjecer var også 11.M udgaven.

Yderligere leveredes fra tysk side i løbet af krigen et antal belgiske og engelske feltkanoner, som tilgik de sikrings- og reserveenheder, der blandt andet deltog i partisanbekæmpelse i bag fronten i Rusland. Se bemærkningen sidst i denne artikel.

Pjecer

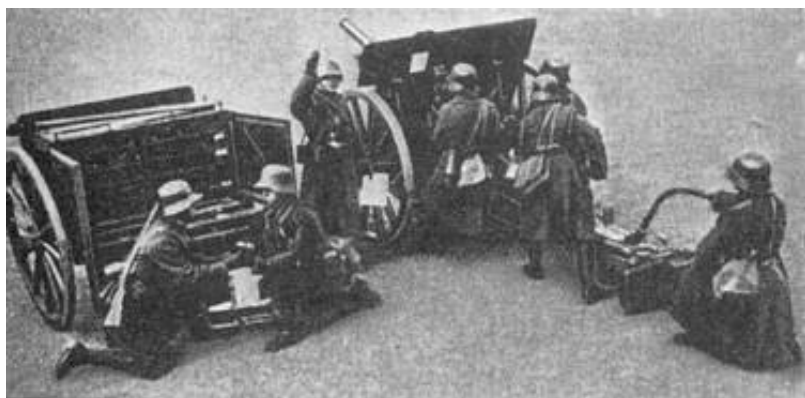
7,5 cm bjerghaubits 15.M.

Pjecen, der blev anvendt af Bjergjægere og Grænsetropper, kunne adskilles og transporteres på et antal pakheste.

15/31.M udgaven havde større hjul og var beregnet til det ridende artilleri, som indgik i Kavaleribrigaderne.

15/35.M udgaven var også beregnet som hestetrukken pjece - hos Bjergjægerne og Grænsetropperne.

Billedet stammer fra Kilde 1. Se flere billeder af selve pjecen [her](#).

Billedet viser en **8 cm feltkanon 18.M** fremstillet af Skoda Fabrikkerne.

Visse kilder omtaler også pjecen som 7,65 cm feltkanon.

Pjecen fandtes også i en ældre **5/8.M** udgave.

Billedet stammer fra Kilde 1.

10 cm let felthaubits 14/a.M og 14/b.M var sammen med den tyske 10,5 cm lette felthaubits rygraden i det ungarske feltartilleri.

Betegnelserne "a" og "b" angiver ungarske modifikationer i forhold til standardudgaven fra Skoda Fabrikkerne.

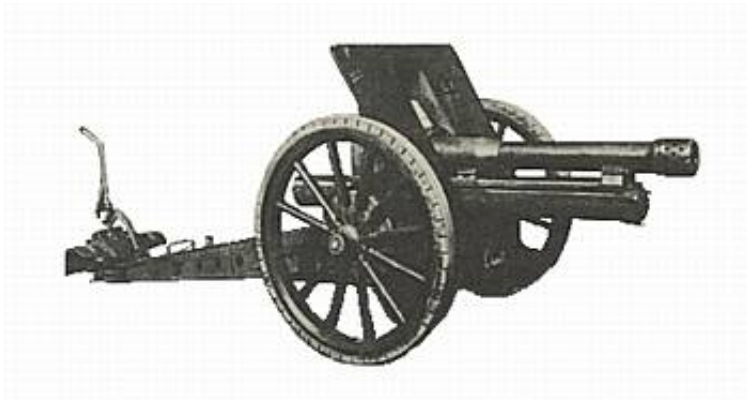
Billedet stammer fra Kilde 1.

10,5 cm let felthaubits 37.M af tysk model.

Pjecen fandtes med to typer af hjul - en hestetrukken udgave og en motoriseret udgave.

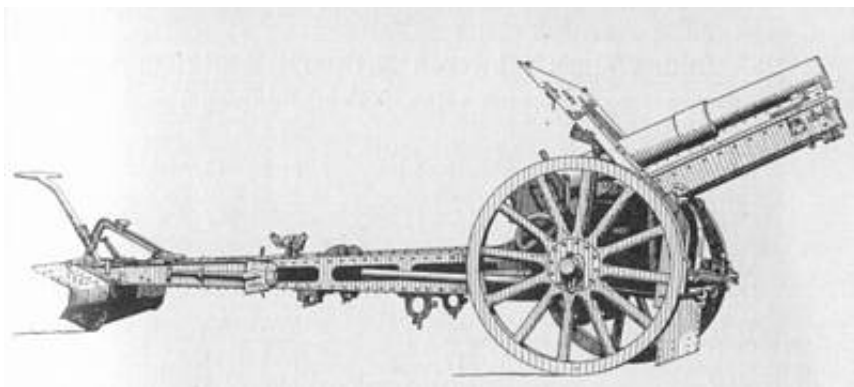
Billedet, som stammer fra Kilde 1, viser, så vidt jeg kan tyde, den hestetrukne udgave.

10,5 cm let felthaubits 40.M.

Den ungarske fabrik MAVAG fremstillede et begrænset antal af denne pjece.

Nærmere oplysninger er p.t. ikke til rådighed.

14,9 cm tung felthaubits 14.M.

Denne Skoda-fremstillede pjece fandtes også i en 14/35.M og 14/39.M udgave. Begge typer var modificeret i Ungarn, således at de fik længere rækkevidde. Hvad ændringerne bestod i, foreligger ikke p.t. oplyst.

Tegningen stammer fra Kilde 1.

Overkommandoens artillerireserve

Hærens tungeste artilleri - kanoner og haubitser - indgik i enheder, som traditionelt blev betegnet som Overkommandoens artillerireserve (min oversættelse). En artilleriafdeling bestod af 3 batterier á 2 pjecer, idet dog et batteri udrustet med 30,5 cm haubits kun bestod af 1 pjece.

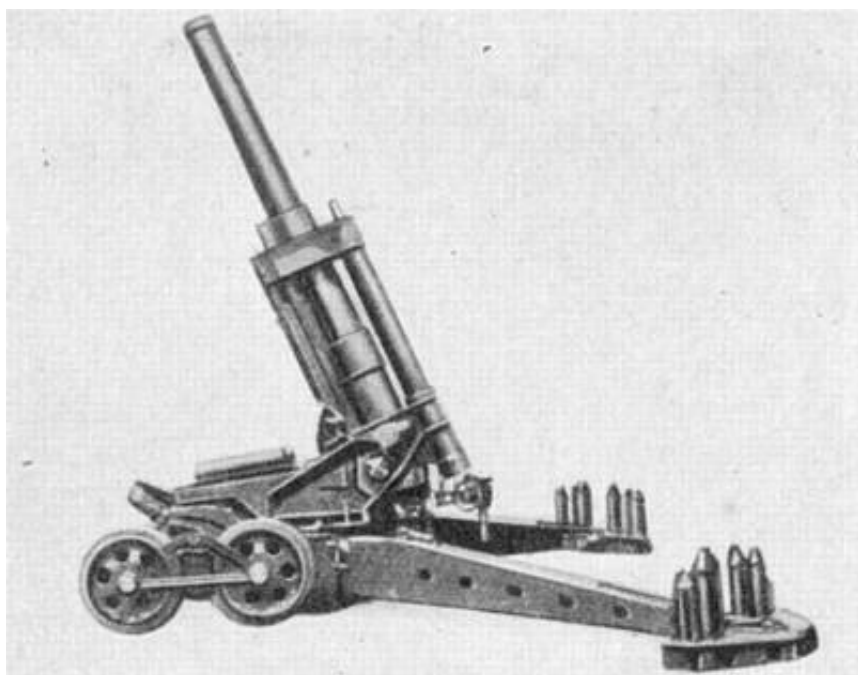

10,5 cm feltkanon 31.M af svensk fabrikat (Bofors).

Endvidere skulle ungarene - efter Kilde 3 - også have anvendt yderligere en pjece fra Bofors Fabrikkerne, nemlig **15 cm tung felthaubits 31.M**.

De nærmere omstændigheder omkring disse svenske pjecer er ikke kendt.

Billedet stammer fra Kilde 1's svenske sektion.

21 cm haubits 39.M fremstillet af den italienske fabrik Ansaldo under betegnelsen *Obice da 210/22 modello 35*.

En **40.M** og en **40/a.M** udgave fandtes også. 40.M havde en forstærket lavet, mens 40/a.M udgaven var fremstillet i ungarn.

Billedet stammer fra Kilde 1's italienske sektion og viser muligvis ikke pjecen i sin endelige form. Billeder af pjecen i ungarsk tjeneste kendes p.t. ikke.

30,5 cm haubits 11.M og 16.M.

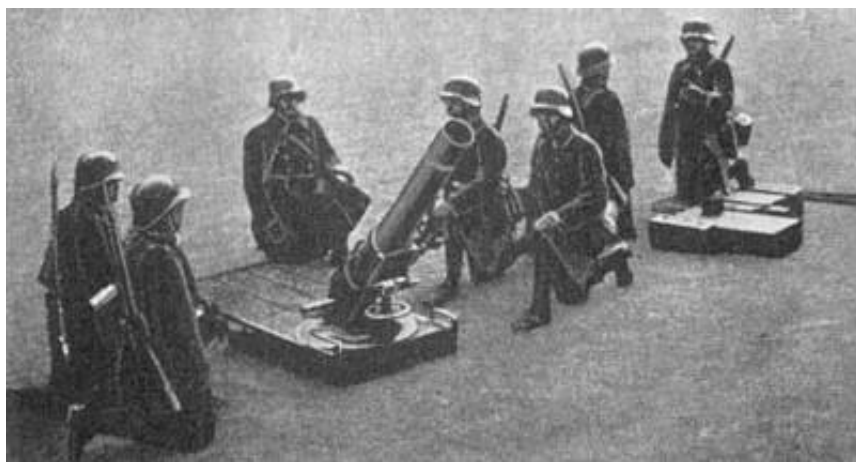
De tungeste pjecer i det ungarske artilleri, var - i bogstaveligste forstand - et levn fra Første Verdenskrig, idet det var lykkedes at holde 4 pjecer skjult for den allierede kontrolkommission, der overvågede Ungarn.

Billedet, som er fundet på Internettet, viser en Skoda Model 11 i østrig-ungarsk tjeneste 1914-1918.

De 4 pjecer blev taget ud af tjeneste i 1940, men de kom igen i tjeneste i 1942

Minekastere

Fra 1922 til 1935 indgik der to typer minekastere i artilleriets i alt 7 minekasterbatterier - 9 cm minekaster 17.M og 14 cm minekaster 18.M. Et batteri bestod af to halvbatteier á fem rør - 1. halvbatteier var udrustet med 9 cm 17.M, mens 2. halvbatteier var udrustet med 14 cm 18.M.

14 cm minekaster 18.M.

Minekasterne, der må betragtes som et levn fra Første Verdenskrig, var en midlertidig løsning og udgik af hærens tal i 1935, hvor de blev erstattet af traditionelt feltartilleri.

Billedet stammer fra Kilde 1.

Morterer i traditionel forstand - lette, middeltunge og tunge - indgik i infanteriets enheder, men herom mere ved en senere lejlighed.

Belgiske og engelske pjecer

Kilde 3 omtaler, at de ungarske sikringsdivisioner (divisionsbetegnelse var mere af navn end gavn, idet enhederne var af brigadestørrelse) fik i 1942 leveret et beskedent kontingent erobret materiel - belgiske og engelske feltkanoner - fra tysk side.

De belgiske feltkanoner var af kaliber 7,5 cm (og kilde 3 benævner dem som GPIII). Pjecerne er måske af den Krupp-model, som blev brugt i den belgiske hær; pjecen er ikke ulig den danske feltkanon M.1902.

De engelske feltkanoner var af typen 18/25 pounder, der var en kombination af kanonrøret fra 18 pounder feltkanon (76,5 mm) på en 25 pounder lavet. Sandsynligvis er der tale om pjecer, der stammer fra hvad det engelske ekspeditionskorps efterlod i Belgien/Frankrig ved tilbagetrækningen i 1940.

Ved en reorganisering i begyndelsen af 1944, hvorunder sikringsdivisionerne blev omdannet til reservedivisioner (Model 1943), giver Kilde 3 indtryk af, at man disponerede over 6 batterier á 4 pjecer af belgisk model og 2 batterier á 4 pjecer af engelsk model. Behovet for artilleri i II Reservekorps var dog langt fra opfyldt, idet der manglede materiel til 19 batterier. Yderligere havde korpsets enheder ingen observationsbatterier, så mulighederne for indirekte skydning, har stort set ikke eksisteret.

Kanontraktorer

Skønt den overvejende del af det ungarske feltartilleri var hestetrasket [1](#), så fandtes der dog også motoriseret artilleri. Blandt sidstnævnte var ofte enheder fra Overkommandoens artillerireserve, batterier i motoriserede enheder samt øvrige tunge batterier.

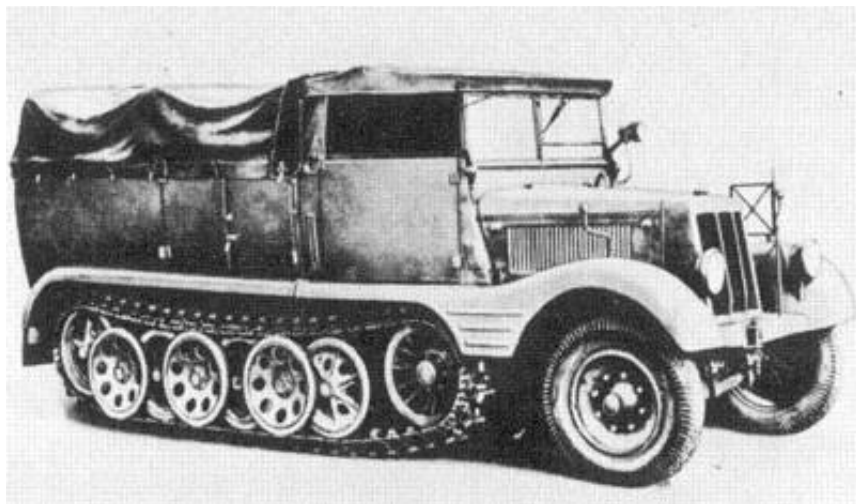
37.M Krupp L2.H. 143.

Ungarn købte adskillige hundrede lastvogne fra Krupp Fabrikkerne, samt licens til selv at fremstille yderligere eksemplarer.

MÁVAG Fabrikkerne (Mágyar Allami Vaggon és Gépgvár) (= den ungarske statslige togvogns- og lokomotiv-fabrik) producerede efterfølgende yderligere adskillige hundrede af disse sekshjulede køretøjer.

Kanontraktorerne blev hovedsagelig brugt til at trække lette kanoner, eksempelvis panserværnskanoner.

Billedet stammer fra Kilde 5's tyske sektion.

37.M Hansa Lloyd

Her er tale om det køretøj, som i tysk tjeneste havde betegnelsen SdKfz 11.

Ungarerne indkøbt 80 artilleritraktorer i 1938-39 til at trække 14 batterier udrustet med 10,5 cm feltkanon 37.M samt til 4 luftværnsbatterier udrustet med 40 mm luftværnskanon 36.M.

Billedet stammer fra Kilde 5's tyske sektion.

38.M Rába Botond A.

MVG (Rába) Fabrikkerne (Magyar Vagon és Gépgyár) var sammen med MAVAG Fabrikkerne hovedleverandør af lastvogne til hæren.

Mindst 700 [2](#)) af denne 1,5 tons kanontraktor blev fremstillet i årene frem til 1944.

Vognen rummede 2+14 mand.

Billedet stammer fra Kilde 5.

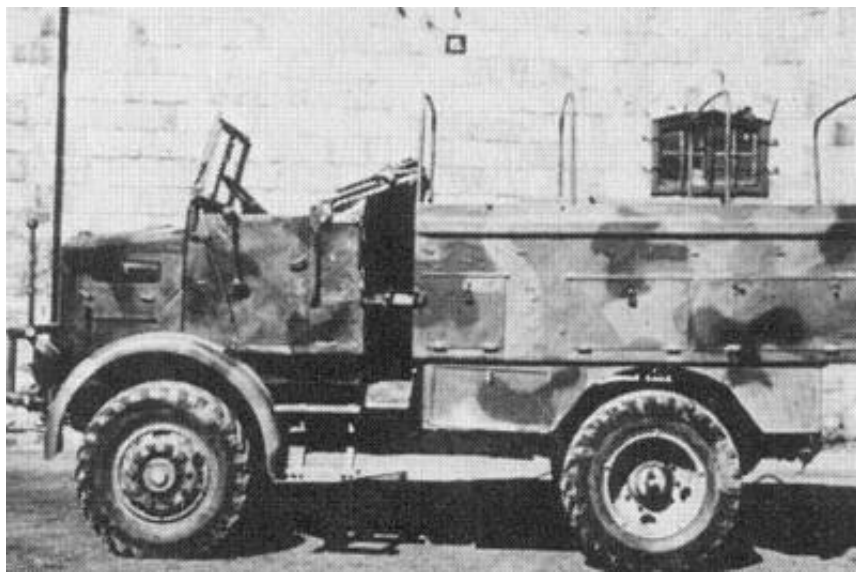
38/42.M Rába Botond B.

Grundlæggende samme køretøj som type A, men udrustet med en kraftigere motor.

Efter sigende skulle et eksemplar befinde sig på Tøjhusmuseet i Budapest.

Mindst 700 af denne 1,5 tons kanontraktor blev fremstillet i årene frem til 1944.

Billedet stammer fra Kilde 5.

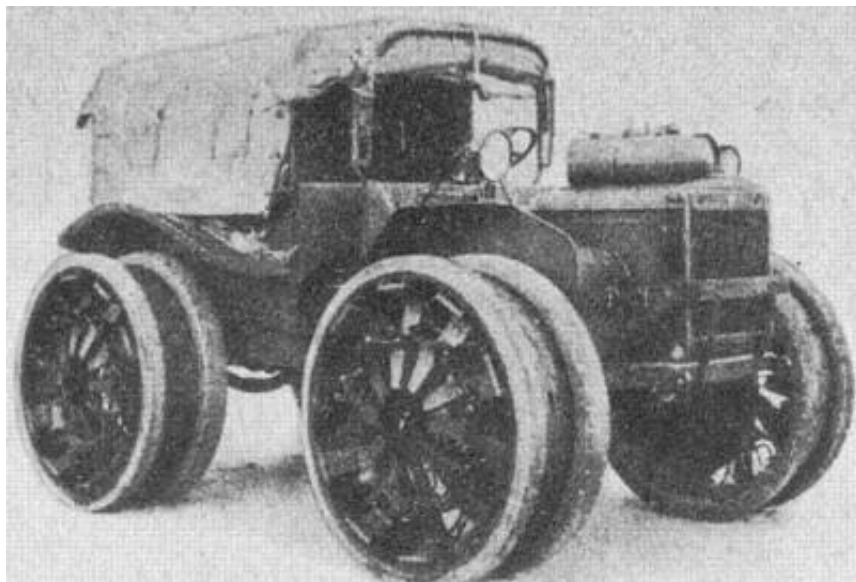
Rába Maros.

MVG og MÁVAG fremstillede i samarbejde et antal underleverandører producerede i årene 1943-44 135 eksemplarer af denne kanontraktor.

Dieselmotoren og andre mekaniske komponenter kom fra de tyske MAN Fabrikker.

Passagererne sad på langsgående bænke.

Billedet stammer fra Kilde 5.

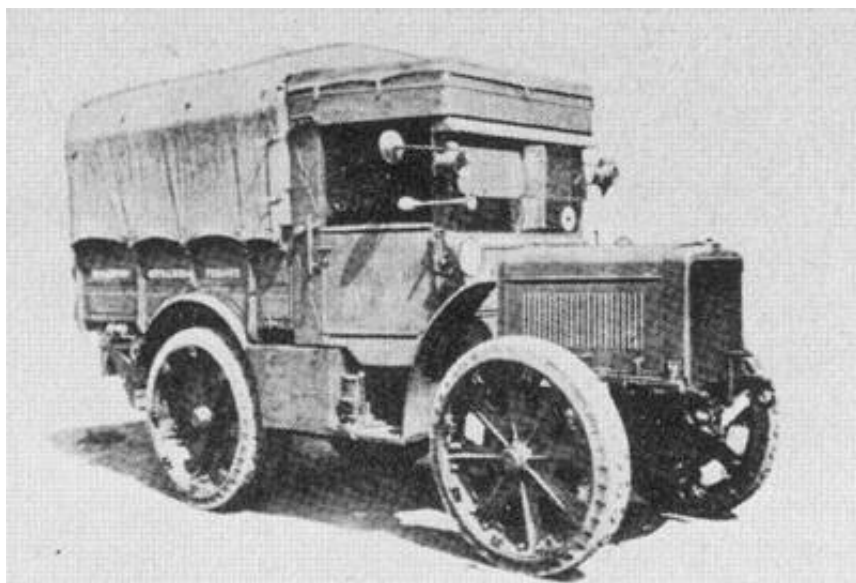

28.M Pavesi P4.

Ungarn købte 106 stk. FIAT-Pavesi traktorer i årene 1928-1932 og opnåede licens til selv at fremstille yderligere eksemplarer. Manfred Weiss Fabrikkerne fremstillede yderligere 100 eksemplarer (WM-Pavesi P4-100).

Skønt forældet og upopulær blandt tropperne, så gjorde den tjeneste frem til slutningen af krigen.

Billedet stammer fra Kilde 5's italienske sektion.

32.M Breda.

Som Pavesi traktoren var også Breda traktoren et levn fra Første Verdenskrig.

Hæren indkøbte 104 stk. til at trække sit tunge feltartilleri - 21 cm og 30,5 cm haubitser.

Også dette køretøj deltog helt frem til krigens slutning.

Billedet stammer fra Kilde 5's italienske sektion.

Yderligere billedmateriale

Fra en artillerists fotoalbum

De efterfølgende billeder stammer fra en ungarsk hjemmeside, som indeholder en artillerists oplevelser fra krigen på Østfronten og billeder fra hans fotoalbum er gjort tilgængeligt. Kvaliteten af billederne lader en del tilbage at ønske, set med nutidens øjne, men de er der dog ... Der er et par og tyve billeder i samlingen og jeg har vist de umiddelbart mest spændende her.

Desværre er hjemmesiden på ungarsk, men klik på *fotók* for at se fotoalbummet. De øvrige sider indeholder også nogle billeder.

Billedet viser en **10 cm let felthaubits 14/a.M** eller **14/b.M**.

Dette og de to efterfølgende billeder stammer fra en ungarsk hjemmeside, hver en artillerists fotoalbum er gjort tilgængeligt.

Kvaliteten af billederne lader en del tilbage at ønske, set med nutidens øjne, men billederne er der dog ...

Der er et par og tyve billeder i samlingen og jeg har vist de umiddelbart mest spændende her.

Forstilling.

Hvis ikke billedet havde været en del af soldatens fotoalbum, så havde jeg ikke taget det med her

Det er så utydeligt, at det kan siges at forestille stort set hvad som helst, men jeg antager at det viser en ungarsk forstilling under march (trav).

Signalgruppe.

Mest interessant på dette billede er den ovale rammeantenne, som ikke var ualmindelig i den ungarske hær - specielt i den tidligere del af krigen.

Jeg har selv brugt billedet som grundlag for fremstilling af en radiomand, som indgår i min ungarske artilleriafdelings stabsbatteri.

Signalgruppen i en lidt mere feltmæssig opstilling, sandsynligvis til ære for fotografen.

Fra andre kilder

Hidtil har det været sparsomt med billeder af ungarsk feltartilleri, så når der endelig dukker noget op, så er det lidt af en sensation.

Hjemmesiden Third Reich Factbook har en sektion med billeder af ungarsk materiel; det efterfølgende billede stammer derfra. (<http://www.skalman.nu/third-reich/axis-hu-gallery-army.htm>)

8 cm feltkanon 18.M.

Kilder

1. *Taschenbuch der Heere* af Kurt Passow, J.F. Lehman Verlag, München / Berlin, 1939.
2. *The Royal Hungarian Army, 1920 – 1945* af Leo W.G. Niehorster, Axis Europa Books, New York 1998, ISBN 1-891227-19-X.
3. *Axis Allies on the Ostfront* af Bob Mackenzie, Tac Publications, Oxford 2001.
4. *The Royal Hungarian Army 1920-1945, Volume II, Hungarian Mobile Forces* af Peter Mujzer, Axis Europa Books, New York 2000, ISBN 1-891227-35-1.
5. *Historic Military Vehicles Directory* af Bart Vanderveen, After the Battle, Battle of Britain Prints International Limited, London 1989, ISBN 0-900913-57-6.

Per Finsted

Efterskrift

Del 2 af denne artikel er tænkt til at vise billeder af de modeller, som repræsenterer mit ungarske feltartilleri i krigsspilssammenhæng.

Yderligere bliver 28.M Pavesi kanontraktoren på et tidspunkt genstand for en separat artikel, idet jeg har anskaffet et par modeller (resin) af dette køretøj.

Noter:

1) I visse reserveenheder fandtes i 1944 endog batterier med 8 cm Feltkanon 5/8.M trukket af okseforspand.

2) Generelt varierer antallet af producerede lastvogne meget fra kilde til kilde; hvor der har været flere tal, har jeg holdt mig til det laveste antal.